

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Факультет соціальних технологій, оздоровлення та реабілітації

Кафедра соціальної роботи

МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми «Соціальна робота»

за спеціальністю 231 Соціальна робота
галузь знань 23 Соціальна робота

Рекомендовано до друку
на засіданні кафедри соціальної
роботи Національного
університету «Чернігівська
політехніка»,
протокол № 5 від 5 травня 2023 р.

Чернігів 2023

Методологія і організація наукових досліджень в соціальній роботі методичні вказівки до самостійної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Соціальна робота». Укладач: Захаріна Т.І. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2023. – 20 с.

Укладач: ЗАХАРІНА ТЕТЯНА ІВАНІВНА,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи НУ «Чернігівська політехніка»

Рецензенти: САВЕЛЬЧУК ІРИНА БОРИСІВНА,
доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальних технологій Національного авіаційного університету (м. Київ)

Відповідальний за випуск: НАГОРНА НАДІЯ СЕРГІЇВНА,
кандидат психологічних наук, доцент,
декан факультету соціальних технологій, оздоровлення та реабілітації НУ «Чернігівська політехніка»

У методичних вказівках представлено мету, завдання, структуру, основний зміст навчальної дисципліни "Методологія і організація наукових досліджень в соціальній роботі", а також схарактеризовано основні компетенції, які формуються в результаті її вивчення. З цією метою надано методичні вказівки для оптимізації роботи здобувачів вищої освіти при підготовці до виконання самостійної роботи. До кожної теми запропоновано перелік літератури, яка дозволяє знайти відповіді на теоретичні питання з метою підготовки до виконання завдань передбачених самостійною роботою. Методичні вказівки призначено для здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою «Соціальна робота», викладачів, фахівців з соціальної роботи.

ЗМІСТ

Передмова	4
Програма навчальної дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень в соціальній роботі».....	6
Структура навчальної дисципліни.....	9
Завдання для виконання самостійної роботи з дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень в соціальній роботі».....	10
Завдання 1. Пошук наукової літератури за зазначеною темою.....	11
Завдання 2. Створити структурно (візуальну) схему відповідно до теми, яка вибрана для наукового пошуку.....	12
Завдання 3. Реферування наукової літератури.....	12
Завдання 4. Розробити модель/програму соціальної роботи соціального працівника	13
Завдання 5. Надати відповідь на запитання.....	14
Рекомендована література	16
Інформаційні ресурси	17
Список використаної літератури	18

Передмова

Навчальна дисципліна “Методологія та організація наукових досліджень в соціальній роботі” розрахована для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і передбачає поглиблене вивчення основних організаційних та методологічних засад проведення наукових досліджень в соціальній сфері. У здобувачів вищої освіти, які приступають до виконання кваліфікаційної роботи, виникає багато запитань, пов'язаних з пошуком теми наукового дослідження, теоретичних підходів, які є підґрунтями дослідження, діагностичного інструментарію, організацією науково-дослідної роботи в нашій державі.

Мета навчальної дисципліни «*Методологія та організація наукових досліджень в соціальній роботі*» полягає у створенні можливостей для здобувачів вищої освіти опанувати знання з методології та організації наукових досліджень, розвинути уміння та навички дослідницької діяльності у соціальній сфері.

Предмет вивчення – процес написання наукових робіт і проведення досліджень з метою вивчення проблем соціальної роботи.

Соціальна робота тісно пов'язана з дослідженнями соціальної сфери. Аналіз та інтерпретація соціальних явищ на основі досліджень, сприяє більш глибокому проникненню соціального працівника у сутність проблеми і наданню ним реальної допомоги.

Одержання науково обґрунтованої інформації щодо проблематики соціального життя суспільства дозволяє більш компетентно та оперативно підходити до її розв'язання, удосконалювати технології, форми і методи соціальної роботи, підвищувати якість послуг, які надають клієнтам установи соціальної допомоги.

Основними завданнями вивчення дисципліни «*Методологія та організація наукових досліджень в соціальній роботі*» є:

- визначити методологічні, теоретичні та етичні засади проведення досліджень в соціальній сфері;
- оволодіння уміннями й навичками планування дослідження у соціальній сфері;
- розкрити умови та особливості застосування рівних методів наукового пізнання дійсності;
- охарактеризувати особливості написання студентських науково-дослідницьких робіт різного рівня;
- сформувати інтерес у здобувачів вищої освіти до науково-дослідницької діяльності;
- розвивати пізнавальну активність і самостійність студентської молоді.

У підсумку ЗВО повинні

знати:

- фундаментальні концепції методології та сучасні методологічні теорії та підходи;

- види, етапи та особливості проведення досліджень в соціальній сфері;
- умови та особливості застосування рівних методів наукового пізнання дійсності;
- компоненти і принципи розробки програми дослідження;
- методологічні, теоретичні та етичні засади проведення досліджень в соціальній сфері

вміти:

- використовувати дані досліджень у практичній діяльності;
- вибирати адекватні методи дослідження й застосовувати їх для вивчення - соціальних явищ;
- розробляти програму дослідження згідно з методологічними й методичними підходами;
- визначати мету й завдання дослідження;
- здійснювати кількісну й якісну обробку результатів дослідження;
- аналізувати, систематизувати й узагальнювати результати вивчення педагогічних явищ;
- визначати можливості і основні напрями застосування результатів соціальних досліджень у практичній діяльності соціальних служб.

Викладання навчальної дисципліни має проводитися у доступній для студентів формі, зважаючи на рівень їх підготовки і складність наукової термінології курсу. Велика кількість годин відводиться на самостійну роботу. Самостійна робота передбачає науковий пошук актуальних проблем навчальної дисципліни *«Методологія і організація наукових досліджень в соціальній роботі»*.

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ.

Тема 1. Поняття методології наукового дослідження та його розвиток сучасними соціальними науками.

Поняття наукового пізнання. Наукове пізнання в житті суспільства. Наукове пізнання й методологія. Логіка наукового дослідження як аналіз сутності та структури наукового пізнання. Емпіричні та теоретичні рівні пізнання. Об'єкт і предмет пізнання. Соціально-педагогічний факт як категорія наукового пізнання. Поняття методології та методу. Основні методологічні принципи. Сутність принципу детермінізму, єдності діяльності й розвитку, цілеспрямованості, структурності, комплексності, об'єктивізму, принцип повноти й завершеності дослідження. Методи наукового пізнання.

Тема 2. Теоретичні основи організації та проведення досліджень у соціальній сфері.

Характеристика соціальної сфери. Поняття соціального. Соціальна діяльність і соціальні відношення, факти. Система особистості. Соціальна система. Механізм соціалізації індивіда. Механізм зміни соціальної системи. Соціальний статус і соціальна роль. Соціальні норми і цінності. Рівні соціальної взаємодії особистостей. Дослідження в діяльності соціального працівника. Постановка проблеми дослідження у соціальній сфері.

Тема 3. Експеримент як складова частина наукового дослідження соціальної дійсності.

Поняття та сутність експерименту в соціальній сфері. Експеримент як метод досліджень у соціальній сфері. Функції та види експерименту. Встановлення функціональних і інших залежностей, визначення причинних зв'язків. Основні види експериментів у соціальній сфері: природні і лабораторні; констатуючі; формуючі і контрольні: прості і складні; звичайні і змодельовані; матеріальні і мислення: пасивні і активні; одно і багатофакторні тощо. Вибірка. Створення контрольних і експериментальних груп. Групи досліджуваних в експерименті: контрольна і експериментальна. Методика проведення експерименту. Особливості планування експерименту у дослідженнях в соціальній сфері.

Тема 4. Програма дослідження в соціальній сфері.

Планування дослідження в соціальній сфері. Організаційно-методичний (календарний) план дослідження. Стратегічний план дослідження і підготовка виконавців. Методи дослідження та їх класифікація. Популяція і вибірка сукупності.

Формування вибіркової сукупності досліджуваних. Популяція і Репрезентативність і валідність як вимоги до дослідження. Репрезентативність як необхідна вимога до вибірки при дослідженні з використанням позаекспериментальних та експериментальних методів.

Модуль 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ І СОЦІОЛОГІЧНИХ МЕТОДІВ ЗБОРУ ІНФОРМАЦІЇ В ДОСЛІДЖЕННЯХ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.

Тема 5. Метод спостереження та опитування в соціальних дослідженнях.

Використання методу спостереження в дослідженнях у соціальній сфері. Спостереження як метод цілеспрямованого, планомірного, певним чином фіксованого сприйняття досліджуваного об'єкту. Наукове і повсякденне спостереження. Ознаки наукового спостереження. Специфічні особливості спостереження. Труднощі спостереження як методу збору інформації. Типові помилки спостерігача. Програма проведення спостереження. Етапи наукового спостереження. Види спостереження. Опитування як сукупність методів отримання інформації. Вимоги до опитування в соціальних дослідженнях. Бесіда як метод збору фактів у процесі особистого спілкування за спеціально складеною програмою. Анкетування. Анкета. Класифікація питань анкети за змістом, функціями, формою. Використання в анкетуванні шкал відповідей поперечних профілів. Оформлення анкети. Розміщення питань анкети. Основні вимоги до формулювання питань анкети. Інтерв'ю як метод опитування. Об'єкти опитування (соціальна спільнота, група, колектив, індивід). Предмет опитування (події, факти, мотиви, ціннісні орієнтації тощо). Вимоги до компетенції респондентів. Організація обробки інформації. Масові опитування в соціологічній практиці й вимоги до них. Об'єктивність, надійність та валідність методів опитування.

Тема 6. Рейтингові методи у дослідженнях в соціальній сфері.

Сутність оцінювання. Вибір експертів (компетентних суддів). Поширеність оціночних методів і методик у дослідженнях соціальних явищ і ситуацій. Метод попарного порівняння. Метод експертного оцінювання. Метод незалежних характеристик. Узагальнення результатів за допомогою рейтингу. Переваги і недоліки рейтингу. Забезпечення достовірності одержаної інформації. Типові помилки, до котрих вдаються компетентні судді: помилка великодушності, помилка центральної тенденції, тенденційність, помилка контрасту, близькості, логічна помилка.

МОДУЛЬ 3. КІЛЬКІСНІ ТА ЯКІСНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Тема 7. Методи аналізу документів та продуктів діяльності у соціальних дослідженнях.

Методи аналізу документів. Особливості традиційного аналізу документів. Недоліки традиційного аналізу документів. Формалізований метод як спосіб переборення суб'єктивізму традиційного методу. Поняття про контент-аналіз. Етапи застосування методу контент-аналізу в соціологічних дослідженнях. Специфіка і методика застосування методу контент-аналізу. Переваги і недоліки контент-аналізу як методу збору інформації. Факторний аналіз як спосіб обробки контент-аналізу. Вимоги до аналізу продуктів діяльності як методу одержання соціальної інформації. Загальні вимоги до

складання бібліографічного опису документів (друкованих праць). Соціометричні методи в соціальних дослідженнях. Методика обробки даних і аналізу результатів дослідження в соціальній сфері. Кількісна і якісна інтерпретація досліджень у соціальній сфері. Графічна ілюстрація результатів дослідження у вигляді діаграм, гістограм, полігонів.

Тема 8. Опис та інтерпретація результатів дослідження в соціальній сфері.

Обробка даних опитування. Процедура обробки анкет, рейтингу. Вибір комп'ютерних програм обробки даних дослідження. Сутність обробки результатів досліджень як перехід від «окремих даних» до «соціальної інформації». Визначення шляхів такого переходу як основне завдання дослідника. Процедура статистичної обробки даних.

Зміст та якісна інтерпретація кількісних характеристик досліджуваного явища. Підвищення ступеня вірогідності та об'єктивності оцінки одержуваних експериментальних даних. Літературне оформлення отриманих дослідницьких матеріалів. Обґрунтування висновків і рекомендацій.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин для денної / заочної форми навчання					
	Всього	у тому числі				
		Лек.	Сем.	Лаб.	Інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теорія та методологія наукового дослідження						
Тема 1. Поняття методології наукового дослідження та його розвиток сучасними соціальними науками	12/11	2/2	2	-	-	8/9
Тема 2. Теоретичні основи організації та проведення досліджень в соціальній сфері	12/11	2	2/2	-	-	8/9
Тема 3. Експеримент як складова частина наукового дослідження соціальної дійсності	12/9	2	2	-	-	8/9
Тема 4. Програма дослідження в соціальній сфері	10/13	2/2	2/2	-	-	6/9
Разом за змістовим модулем 1	46/44	8/4	8/4	-	-	30/36
Змістовий модуль 2. Характеристика психолого-педагогічних і соціологічних методів збору інформації в дослідженнях соціальної сфери						
Тема 5. Метод спостереження та опитування в соціальних дослідженнях	19/20	2	2/2	-	-	15/18
Тема 6. Рейтингові методи дослідження у соціальній сфері	19/18	2	2	-	-	15/18
Разом за змістовим модулем 2	38/38	4	4/2			30/36
Змістовий модуль 3. Кількісні та якісні методи дослідження у соціальній сфері						
Тема 7. Методи аналізу документів та продуктів діяльності у соціальних дослідженнях	18/20	2/2	1			15/18
Тема 8. Опис та інтерпретація результатів дослідження в соціальній сфері.	18/18	2	1			15/18
Разом за змістовим модулем 3	36/38	4/2	2	-	-	30/36
Усього годин за дисципліну	120/120	16/6	14/6	-	-	90/108

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна/заочна форми навчання
1	Тема 1. Поняття методології наукового дослідження та його розвиток сучасними соціальними науками	2/2
2	Тема 2. Фундаментальні концепції методології та сучасні методологічні теорії та підходи	2
3	Тема 3. Теоретичні основи організації та проведення досліджень в соціальній сфері	2
4	Тема 4. Експеримент як складова частина наукового дослідження соціальної дійсності	2/2
5	Тема 5. Програма дослідження в соціальній сфері	2
6	Тема 6. Метод спостереження та опитування в соціальних дослідженнях та Рейтингові методи дослідження у соціальній сфері	2
7	Тема 7. Кількісні та якісні методи дослідження у соціальній сфері	2
	Разом	14/6

Завдання для виконання самостійної роботи з дисципліни

«Методологія та організація наукових досліджень в соціальній роботі»

Самостійна робота здобувача вищої освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять без посередньої участі науково-педагогічного працівника. Самостійна робота здобувача вищої освіти включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготовку до лабораторних робіт, практичних, семінарських занять, контрольних заходів, науково-дослідну роботу тощо [1, с. 25].

Самостійну роботу над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни студенти можуть виконувати у бібліотеці ЗВО, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, а також в домашніх умовах.

Опрацювавши літературні, наукові та публіцистичні джерела (шляхом читання, запам'ятовування, конспектування, цитування тощо), а також отримавши консультації викладача, студенти повинні сформулювати уявлення про визначені феномени, проблеми, явища та процеси.

Після цього, з метою більш глибокого засвоєння та розуміння матеріалу курсу, студенти можуть приступити до вивчення спеціальної наукової літератури, монографій та здійснювати власні дослідницькі доробки.

Обсяг часу, відведений для самостійної роботи здобувача вищої освіти, відображений у навчальному плані, за всіма рівнями вищої освіти для денної форми здобуття вищої освіти становить не менше 2/3 загального обсягу навчальної дисципліни [1, с. 25].

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначають навчальна програма дисципліни, методичні матеріалами, завдання та вказівки викладача.

Види завдань для самостійної роботи студентів, які вивчають дисципліну «Методологія та організація досліджень»:

1. пошук наукової літератури за зазначеною темою;
2. створення структурно (візуальну) схеми відповідно до теми, яка вибрана для наукового пошуку;
3. реферування наукової літератури;
4. розроблення моделі/програми соціальної роботи, обравши одну тему;
5. надання письмових відповідей на запитання.

Перелік завдань для виконання самостійної роботи

н/п	Назва виду завдання самостійної роботи	К-ть годин
1	Пошук наукової літератури за зазначеною темою	18 год
2	Створення структурно (візуальну) схему відповідно до теми, яка вибрана для наукового пошуку	18 год
3	Реферування наукової літератури	18 год
4	Розроблення моделі/програми соціальної роботи, обравши одну тему	18 год
5	Надати письмову відповідь на запитання	18 год
		90 год

Завдання до самостійної роботи

1. Пошук наукової літератури за зазначеною темою (18 год)

Студенти мають в бібліотеці та в мережі Internet **підібрати наукову літературу** за визначеними темами наукового пошуку. Після чого написати надати письмовий перелік знайдених та опрацьованих джерел за схемою:

Тема наукового пошуку	Назва праці з усіма вихідними даними	Посилання на джерело
1. Ветерани гібридної війни	Захаріна Т.І. Соціально-інституційні характеристики реінтеграції ветеранів гібридної війни. Соціальна робота та освіта. Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (ТНПУ). Том 10.№1 (2023): Соціальна робота та освіта.	file:///C:/Users/User/Downloads/278480-Article%20Text-642153-1-10-20230506%20(1).pdf

	2023. С. 17-26. DOI: 10.25128/2520-6230.23.1.2	
2.		
3.		

2. Завдання до самостійної роботи (18 год)

Створіть структурно (візуальну) схему відповідно до теми, яка вибрана вами для наукового пошуку.

3. Реферування наукової літератури(18 год)

Завдання	Назва джерела	Посилання на джерело
Опрацюйте С-56-66 (лекція 8 Розробка та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, що покладені в основу дослідження)	Рассоха І. М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для студентів 5 курсу денної форми навчання освітнього-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальностей 8.050106, 8.03050901 “Облік і аудит”, 8.050201 “Менеджмент організацій”, 8.03060101 “Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)” / І. М. Рассоха; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 76 с.	http://surl.li/aonox
3.2. Опрацюйте С. 38-39 (розділ «Сутність методики дослідження»)	Чмиленко, Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» [Текст] / Ф.О. Чмиленко, Л.П. Жук. – Д.: РВВ ДНУ, 2014. – 48 с	http://library.dnu.dp.ua/Metodichki/metodologiyi_organizacij_a.pdf
3.3. Опрацюйте С. 33-44 (розділ «Математичне дослідження проблеми»)	Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посібник / В. Є. Юринець. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 178 с	http://ism-lnu.podia.com.ua/wp-content/vidannia/pidr/metod_nauk_dosl.pdf

4. Розробіть модель/програму соціальної роботи, обравши одну тему (18 год):

1. З людьми похилого віку в стаціонарному закладі (наприклад, геріатричному будинку - інтернаті).
2. З літніми людьми у клубі за інтересами за місцем проживання.
3. Зі студентами першого курсу з метою їх соціальної адаптації до навчання та мешкання в гуртожитку.
4. Зі старшокласниками середньої школи з метою проведення профорієнтаційної діяльності.
5. З батьками, що виховують дитину, хвору на церебральний параліч.
6. З батьками, що виховують дитину, яка має затримку психічного розвитку (розумову відсталість).
7. З дітьми 10-14 літнього віку, що перебувають у тимчасовому притулку для дітей.
8. З дітьми вулиці (в ході проведення рейдів по їх виявленню та наданню допомоги).
9. З молодим чоловіком, котрий у 30-ти річному віці отримав функціональне обмеження (каліцтво) внаслідок дорожньо-транспортної пригоди.
10. З молодими людьми (22-25 років), що мають наркотичну залежність.
11. З ВІЛ- інфікованими молодими людьми, які щойно дізнались про свій діагноз.
12. З молодими людьми, що відбули покарання в закладі позбавлення волі для неповнолітніх та щойно звільнились.
13. З підлітками, що постійно проявляють агресивну поведінку стосовно своїх однокласників.
14. З підлітками, що мають узалежену від комп'ютерних ігор поведінку.
15. З соціальними працівниками, що більше 10 років працюють в будинку- інтернаті для дітей-інвалідів (II та IV профілів).
16. З неповною сім'єю, де шестирічну дитину з розумовими обмеженнями виховує самотня мати.
17. З подружжям літніх людей, син яких загинув під час бойових дій. 46
18. З людьми середнього віку, що є опікунами неповнолітніх дітей і створили дитячий будинок сімейного типу.
19. З працівниками соціальної служби з метою оцінювання їх професійності.
20. З працівниками соціальної служби з метою подолання конфліктів в колективі.
21. З людьми, які постраждали внаслідок техногенного лиха (вибуху будинку).
22. З матір'ю чотирирічної, хворої на онкологічне захворювання дитини.
23. З дітьми, позбавленими батьківського піклування при живих батьках.
24. З обдарованими дітьми з малозабезпечених сімей.
25. З сім'єю переселенців-татар з Автономної республіки Крим, що переїхали до Львівської області.
26. З жінкою 56 років, що переживає втрату чоловіка.
27. З молодим подружжям, що живуть з батьками дружини з приводу між поколінних конфліктів.
28. З чоловіком 45-ти років, що внаслідок розформування його військової частини, де він служив прапорщиком, вимушений звернутись до Центру зайнятості з проханням знайти йому нове місце роботи, або ж отримати нову спеціальність.
29. З дівчиною 17 років, що вдруге вчинила спробу самогубства.
30. З підлітками, що вчинили протиправні дії (акт вандалізму) на кладовищі.
31. З молодими людьми, що хочуть порвати з представниками секти сатаністів.
32. З літнім чоловіком, діти якого хочуть перевезти його з сільської приватної садиби в будинок-інтернат.

33. З самотнім чоловіком середнього віку, в якого періодично з'являються проблеми психічного здоров'я.
34. З жінками, що потерпають від насильства у сім'ї.
35. З випускником інтернатного закладу для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, котрий закінчив навчання та пробує самостійно жити.
36. З 54-річною жінкою, котра внаслідок ліквідації підприємства втратила роботу та змушена завчасно виходити на пенсію.
37. З дівчинкою 10-ти років, що зазнає насильства у сім'ї з боку мачухи. 47
38. З багатодітною сім'єю, що переїхала в Кіровоград із Донецька у зв'язку з нестабільною ситуацією в регіоні.
39. З батьками, що заперечують проти створення в класі, де навчаються їх діти, інтегрованих умов навчання (сумісне навчання здорових дітей та дітей, що мають складні фізичні функціональні обмеження).
40. З молодою жінкою, що не може працевлаштуватись упродовж року після закінчення навчального закладу.
41. З жінкою, що постраждала внаслідок того, що її ошукали вуличні злодії.
42. З чоловіком 37 років, що переживає втрату дружини і сам змушений виховувати 13-літнього сина.
43. З самотньою літньою жінкою (80 років), діти якої переїхали на постійне місце проживання до США.
44. З дівчиною, що постраждала від зґвалтування.
45. З подружжям, котре очікує на народження дитини, в якої вже діагностовано функціональну серцеву патологію.
46. З молодою дівчиною-студенткою, в якої різко погіршується зір.
47. З групою дітей (6-10 років), що проходять курс післяопераційної реабілітації в онкологічному відділенні.
48. З випускниками спеціалізованої школи для дітей з вадами слуху з приводу сприяння інтеграції їх у суспільство.
49. З жінкою, що виховує трьох неповнолітніх дітей та зловживає алкоголем.
50. З чоловіком 32 років, котрий внаслідок скорочення залишився безробітним. Має сім'ю – дружина, двоє неповнолітніх дітей.
51. З молодим подружжям, котрі взяли кредит під житло та внаслідок фінансово-економічної кризи не в змозі регулярно розраховуватися по кредиту.

5. Використовуючи запропоновані джерела надайте відповідь на запитання (18 год)

Охарактеризуйте головні ознаки науки.

1. У чому полягає відмінність між науковим і повсякденним пізнанням?
2. Що таке наукова революція і які її функції?
3. Поясніть сутність пізнання.
4. У чому полягає істинність наукових знань.
5. Назвіть і охарактеризуйте рівні і форми пізнання.
6. Прокоментуйте найголовніші критерії організації наукової діяльності.
7. Назвіть норми професійної етики наукового працівника.

Перелік джерел:

1. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. *Методологія наукових досліджень* : навч. посібник. К. Ліра, 2018. 352 с. Режим доступу: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2019/Ladanuk_2018_352.pdf
2. Данильян О. Г. *Методологія наукових досліджень* : підручник. Харків. Право, 2019. 368 с. ISBN 978-966-937-652-7. Режим доступу: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/592/3_Metodologija_vnutri.pdf
3. Туриніна О. Л. *Методологія та методи психологічного дослідження*: навч.- метод. посіб. Київ : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. 206 с. Режим доступу: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/metod_psih_dosl.pdf
4. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. *Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях)*: навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с. Режим доступу: https://agro.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/20201113_100711.pdf
5. Галян О.В. *Методологія та організація наукових досліджень*: навч.-метод. видання. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 26 с. Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20238/1/Metodolohiia.pdf>
6. Gracious Thomas Social Work Research. *School of Social Work Indira Gandhi National Open University Maidan Garhi, New Delhi 110068*. 2010. 393 p. URL: <https://ccsuniversity.ac.in/bridge-library/pdf/Block-1-Social%20Work%20Research.pdf>

Таким чином, завдання до самостійної роботи є необхідною частиною навчально-методичного комплексу дисципліни. Контроль за виконанням самостійної роботи здійснюється згідно з вимогами і критеріями, описаними у навчально-методичному комплексі дисципліни.

Основною формою контролю та оцінювання самостійної роботи студентів є проведення контрольних заходів. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень : навч. посібник. К. Ліра, 2018. 352 с. Режим доступу: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2019/Ladanuk_2018_352.pdf
2. Данильян О. Г. Методологія наукових досліджень : підручник. Харків. Право, 2019. 368 с. ISBN 978-966-937-652-7. Режим доступу: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/592/3_Metodologija_vnutri.pdf
3. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.- метод. посіб. Київ : ДП "Вид. дім "Персонал", 2018. 206 с. Режим доступу: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/metod_psih_dosl.pdf
4. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с. Режим доступу: https://agro.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/20201113_100711.pdf
5. Галян О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. видання. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 26 с. Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20238/1/Metodolohiia.pdf>
6. Gracious Thomas Social Work Research. *School of Social Work Indira Gandhi National Open University Maidan Garhi, New Delhi 110068.* 2010. 393 p. URL: <https://ccsuniversity.ac.in/bridge-library/pdf/Block-1-Social%20Work%20Research.pdf>
1. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень : навч. посібник. – К.: Ліра –К, 2018. – 352 с. Режим доступу: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2019/Ladanuk_2018_352.pdf
2. Данильян О. Г. Д18 Методологія наукових досліджень : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків : Право, 2019. – 368 с. ISBN 978-966-937-652-7. Режим доступу: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/592/3_Metodologija_vnutri.pdf
3. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.- метод. посіб. / О. Л. Туриніна. — Київ : ДП "Вид. дім "Персонал", 2018. — 206 с. — Бібліогр.: с. 199–205 Режим доступу: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/metod_psih_dosl.pdf
4. Бирта Г., Бурту Ю. Методологія і організація наукових досліджень. – К.: Центр навчальної літератури, 2014. – 142с. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Burhu_Yurii/Metodolohiia_i_orhanizatsiia_naukovykh_doslidzhen.pdf
5. Каламбет С.В. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. – Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. – 191 с. Режим доступу: <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2017/10/3-1.pdf>
6. ПОЛОЖЕННЯ про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка». Режим доступу: <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-proczesu.pdf>

Допоміжна

- Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с. ISBN 978-647-527-156-8 Режим доступу: https://isp.kiev.ua/images/Page_Image/Library/Methodology_Zatserkovny_Tishayev_Demidov.pdf
- Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. – 607 с. Режим доступу: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf>

Методологія та організація наукових досліджень (галузі знань: 05 – соціальні та поведінкові науки, 07 – управління та адміністрування) [Текст] : навч. посіб. / Л. Г. Ліпич, С. М. Бортнік, І. Г. Волинець та ін. ; за заг. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – 220 с. Режим доступу:

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16477/1/MOND_2018_posibnyk.pdf

Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. – 607 с. Режим доступу: <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/1716/1/Methodol.pdf>

Мельниченко О. А. Методологія організації наукових досліджень: конспект лекцій. Харків: ФО-П Леонов Д.С., 2016. 27 с. <http://nnvc.nuczu.edu.ua/images/topmenu/kafedry/kafedra-publichnoho-administruvannia-u-sferi-tsyvilnoho-zakhystu/Lekcii/lk11.pdf>

Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с. Режим доступу: https://www.researchgate.net/profile/Tetyana-Semigina/publication/342003632_Sucasna_socialna_robota/links/5eddf6ae299bf1d20bd86768/Sucasna-socialna-robota.pdf

Semigina T., Maidannyk O., Onischuk Y., Zhuravel Y. Local self-government reforms in Europe: legal aspects of considering the communities' social identity. *Tribuna Juridica*. 2020. Vol.10. Issue 2. P. 207-221. Режим доступу: <http://www.tribunajuridica.eu/arhiva/An10v2/3.%20Semigina%20et%20al.pdf>

Семигіна Т. В., Баланюк Ю. В. Розвиток в Україні механізмів державного регулювання системи професійних кваліфікацій. *The system of public administration in the context of decentralization of power: Collective monograph*. Riga : Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2020. С. 129-146. Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/343753351_ROZVITOK_V_UKRAINI_MECHANIZM_IV_DERZAVNOGO_REGULUVANNA_SISTEMI_PROFESIJNIH_KVALIFIKACIJ/link/5f43b6dc92851cd3022290c9/download

Семигіна Т.В. Європейська практика підтвердження професійних кваліфікацій на основі неформальної освіти. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2020. Вип.3 (132). С. 57-65. Режим доступу: <https://www.researchgate.net/profile/Tetyana-Semigina>

Строкань О. В. Строкань О. В., Мірошниченко М. Ю. Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності: конспект лекцій. Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2021. 152с. Режим доступу: http://www.tsatu.edu.ua/kn/wp-content/uploads/sites/16/mondzoiv_konspekt-lekcij-1.pdf

Strydom, H. (2014). THE SOCIAL WORK RESEARCH MODULE(S) FROM A SOCIAL WELFARE PERSPECTIVE. *Social Work/Maatskaplike Werk*, 44(4). <https://doi.org/10.15270/44-4-230>.

16. Інформаційні ресурси

- <http://www.4uth.gov.ua> – веб-сайт Державної бібліотеки України для юнацтва (м. Київ);
- <http://www.chl.kiev.ua> – веб-сайт Національної бібліотеки України для дітей;
- <http://www.nbu.gov.ua> – веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (м. Київ);
- <http://www.bukvoid.com.ua> – веб-сайт "Буквоїд";
- <http://www.nplu.org> – веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України (м. Київ);
- <http://www.ukrbook.net> – веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова (м. Київ);
- <http://library.zntu.edu.ua/res-libr-el.html> – веб-сайт "Бібліотеки в мережі Internet";

- <http://www.loc.gov> – веб-сайт Бібліотеки Конгресу США;
- www.bnf.fr – Bibliothèque Nationale или BNF) — веб-сайт Національної бібліотеки Франції;
- www.bl.uk – веб-сайт Британської бібліотеки.

Список використаної літератури

1. Положення про організацію освітнього процесу в НУ «Чернігівська політехніка». Режим доступу: <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>
2. Методологія наукових досліджень Навчально-методичний посібник / автори: Котловий С.А., Павлик Н.П., Сейко Н.А., Ситняківська С.М. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 89 с Режим доступу: <http://surl.li/imbgy>